

CO JE NOVÉHO?

16. 4. **Přidělením DIČ** (288-70906521), postavením našeho účtu na síť v rámci webové stránky e-Banky a uložení dotací od LLM za podzimní akce na účet končí naše administrativní odysea.

17. 4. Prvními **vítězi uzlařského desetiboje** Gordický uzel se stávají Qinzy v kategorii starších a Šmudla v kategorii mladších. Na návštěvu přišly Wakiela a Skiska.

21. 4. **Naše dvě hlídky zabodovaly na Setonově závodech** v rámci své první účasti na této akci - starší děvčata byla 4. (z 12 hlídek), starší kluci 12. (z 36 hlídek). Gratulujeme našim šikulkám! Příště na vítězství!

28. 4. Náš dosavadní **rekord počtu účastníků na výpravě** je překonán. Na sázavských toulkách se v sobotu 28. 4. setkává **24** účastníků. Takže - bude-li Vám někdo tvrdit, že je nás hrstka, že nepracujem či dokonce neexistujem, nevěřte mu - je to bohapustá lež!

30. 4. V rámci výpravy na Sázavsko, na které se konal i 1. sněm našeho kmene, jsme našli místo, které by se skvěle hodilo jako **tábořiště na příští rok**. Vrháme se do fáze zjišťování „kdo s kým o čem pro koho“...

30. 4. Na sněmu byla Silva **Sisi** Petrová **zvolená** do náčelnictva kmene jako **zástupce dětí**.

2. 5. Pavčin mail: „Posílám puhejře a zítra pošlu klíšťata...“ Nebojte se, nejde o biologickou válku. Články stažené z www.ekamarad.cz otiskujeme jako informaci pro naše děti i pro jejich rodiče na stranách 6 a 7.

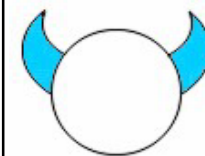
3. 5. Od Městské části Židenice přichází zpráva, že nám byl přiklepnut **finanční příspěvek ve výši 10.000 Kč** na rok 2001. Sláva, můžeme si tedy pořídit aspoň základy vybavení.

9. 5. Na podzim domluvena **víkendovka na úzkokolejce** v Sázavě u Žďáru i pro spřátelené oddíly - viz program str. 12. Zájemci, ozvěte se včas.

10. 5. Na webu přibyla stránka www.volny.cz/nz-album, kde najdete fotky z čarodějnické výpravy.

OBSAH

Viděno dvěma aneb Setonův závod	2
Bubáctví VI.	3
Nula dobrá aneb Toulky po Sázavsku	4
Kmenový slovník I. - „Vlčí mor“	6
Puchýře	6
Klíšťata	7
Vybavení II.	8
Rébusy a šifry IV.	10
Figle a grify II.	11
...dotkni se nebe.....	12
Program	12
Příloha	Zvířata střední Evropy III.

TWISTER

NOVÁ ZEMĚ

č. 05/ročník 01

VIDĚNO DVĚMA ANEB SETONŮV ZÁVOD

Přestože jsme od začátku předpokládali, že se aktivně zúčastní jen dvě trojice, doufala jsem, že se nám ostatní podaří na místě přesvědčit, aby to taky zkusili - v libovolné kombinaci. V tom jsem asi udělala chybu - Myška si v přesvědčení, že ona soutěžit nebude, naplánovala jinou akci a stejně tak nepřišli Dan a Terka.

Přes nepřilíh přátelsky se tvářící počasí bylo na startu 138 trojic - a naše děti dodatečně prohlásily, že chladné počasí bylo lepší než úmorné vedro. Zato já s nachlazenou Pavčou jsme při čekání na děti dost promrzly. Po 14 h dorazil Piff, takže jsme Pavču odeslali domů a čekali dál. Závod se proti očekávání dost protáhl, protože dvě kontroly starších byly tak skvěle zařité, že se děti několikrát vracely, než je všechny poshledaly. Na stanovišti s jízdnicí řady si musela hlídka našich starších děvčat dokonce vydupat možnost úkol splnit, protože pořadatel už kontrolu prohlásil za nefunkční.

Když se všichni dopravili do cíle, bylo nám už líto hned odejít a nevyčkat vyhlášení vítězů. Sice se ještě čekalo na poslední bloudivce, ale jejich příchod nic na výsledku nezměnil - naše holky zůstaly čtvrté se 100 body (od třetího místa je dělil jediný bod, na druhé by potřebovaly dalších devět bodů a na první dvanáct bodů) a kluci s Katkou dvanáctí se 77 body. Odměna - plastový létající talíř - i dort na následující úterní schůzce nebyla ničím proti vědomí, že na první pokus to byl vynikající výsledek.

Kde byly rezervy? Detailně jsme průběh závodu probrali jen u holek, které ztratily zbytečně 5 bodů na signalizaci, jeden bod na uzlech (použití škořáku) a jeden bod

na stavění stanu (pořadí bourání - napřed tyče, pak kolíky). Naopak na azimuťáku, mapách a jízdnicích řádech zabodovaly naprosto bezpečně plným počtem. Stejně jako všichni tápali u rostlin a živočichů, zatímco takřka nenatréovatelná se nám jeví finská stezka a střelba ze zanášejících vzduchovek. A tak máme do příštího roku co nacvičovat. A příště? Na start všechny děti, v co nejlepších kombinacích, lepší zázemí (jídlo, pití) a lepší příprava. D.

Nezbývá mi, než blahopřát těm, kteří se zúčastnili Setonova závodu. Myslím si, že umístění našich starších holek (Sisi, Qinzý, Lenka) na čtvrtém místě z 12 hlídek zaslouží potlesk. Za velký úspěch rovněž považuju dvanácté místo hlídky, která závodila v kategorii starších kluků (Pepa, Marek, Katka). Když uvážím, že oba kluci k nám chodí teprve velmi krátkou dobu a i Katka začala soustavněji pracovat až okolo vánoc, tak umístění v třetině startovního pole (hlídek bylo 36), navíc o dvě místa a sedm bodů před hlídkou Radka Danička (starého harcovníka ZS), je víc než úspěch. Že by Bobova taktika "hlavně se nezadýchat", propagovaná už na Tmou, nesla své ovoce? Rozhodně se nám podařilo docela viditelným způsobem dostat mezi lidi jméno Ligy lesní moudrosti...

Piff

BUBÁCTVÍ VI.

Vážení příznivci bubologie, děkuji Vám všem za Vaše ohlasy (i nečlenům kmene). A rovnou k věci, limit počtu slov je neúprosný.

Jelikož se blíží prázdniny, odeberme se nyní do našich luhů a hájů a zabývejme se tamními strašidly. Abych Vás přesvědčila, že existují i strašidla hodná a užitečná, vybrala jsem si několik exemplářů z této kategorie.

Hřibáč bukový (Porphyrellus fagus) je na první pohled nerozeznatelný od

obyčejného hříbu. Je však v této době nesmírně užitečný, neboť odklízí pozůstatky po turistech. To však neznamená, že se na něj budete spoléhat a necháte mu po sobě v lese práci.

Jahodníček malý (Fragarilla parvus) nemá pro lidi velký význam, zato ale pro lesní zvířata. Ošetřuje jim drobná zranění a ona ho za odměnu nechají přezimovat u sebe

doma. Až Vám zase jednou při sbírání jahod nějaká spadne na zem, nechte ji jako bonus pro tohoto drobného zeleného skřítka.

Rusalka zahradní - višňovka (Nais hortensis - cerasia) Vám sice něco z úrody smlsne, ale zato se stará, aby Vaše stromy plodily co nejvíce. Navíc má na starosti včely. Na podzim jímavě píše a pak se usadí v jednom stromě. Ten díky ní nikdy nezmrzne. Příště se těšte na odhalení identity redakčního skřítka Nevěšhlavu.

Skiska

NULA DOBRÁ ANEB TOULKY PO SÁZAVSKU

Zase jedna z výprav, kdy jsme do poslední chvíle vlastně nevěděli, kolik lidí pojede. Ve čtvrtek večer mohl s konečnou platností říct Marek, že pojede. Současně sdělil s konečnou platností Rosta, že nepojede. V pátek slíbila účast Sisina spolužačka Lenka a současně se mi podařilo přemluvit Hanku s Tadeášem. A tak nás v sobotu bylo na cestách 24 - slovy dvacet čtyři, z toho 16 členů kmene (nezúčastnili se jen Dan a Terka, protože nemohou nosit těžké batohy) a 8 hostů - celá rodina Dymáčkovic, Jirka Trojan, Liščin tatínek Zbyněk, Miloš a výše zmíněná Lenka, která s námi bude jezdit častěji.

Nám s Hankou a Tedem chvíli (asi 2 hodiny) trvalo, než jsme se s Vítěnkou propracovali ke Stvořidlům, kam vlastně pořádná silnice ani nevede. Když jsme se konečně dohledali, bylo už k páte a výpravu jsme potkali kousek před Stvořidly. Po cestě tábořiště nenašli, a tak jsme se museli poohlédnout po útočisti na noc. Naštěstí jsme našli hned dvě místa, kam bychom se mohli složit. Po večeři (vrtule s kuřetem) a postavení stanů nás Piff ještě vytáhl na louku skákat přes dlouhé švihadlo a po setmění na hru se strašidly. Uondané děti brzy poté zalezly spát, dospělí ještě drahnou chvíli hráli a zpívali u ohně. Protože počasí střídavě brečelo a chmuřilo se, rozhodli se všichni pro stany - pod šikmo nataženou celtou jsem usínala jen já.

Vylézání ráno trvalo skoro hodinu a balení i se snídaní (vlčí mor) taky. Když jsme se konečně vykutáleli, bylo krátce před polednem. Prošli jsme kolem Stvořidel, u Smrčné jsme si dali oběd (chleba s povidlovým máslem) a pokračovali podél Sázavy dále. K večeru jsme se uložili hned u značky na široké vedlejší cestě s nádherně zeleným travnatým koberečkem. Než jsme stačili nachystat večer, ukázal se i majitel místního lesa. Přišel sice rozzlobený, protože měl dojem, že mu pleníme les, když se ale měl možnost podívat blíže, přestal se zlobit a dokonce nám nabídl svezení na koních v pondělí odpoledne a dal nám tip na místo, které by se nám mohlo hodit jako tábořiště. Rozcházeli jsme se jako přátelé. Ještě před večeří (cibulová polívka s nudlemi a zbytkem kuřete) na nás Piff opět nachystal další "technické problémy". Starší děti pak uspořádaly šiškovou bitvu, zpočátku holky proti klukům, když se ale do věci zamíchal Bob, vrhli se všichni rukou společnou a nerozdílnou na Boba, kterého po delším úsilí slavnostně připravili o jeho válečnou přílbu čili nerezový kotlík Dymáčkovic klanu. Po večeři jsme ještě povídali o zítřejším sněmu a po chvíli zpívání jsme šli spát. Stan dnes vybalili jen Dymáček, Piff s Hankou, Miloš a Myška.

Ráno jsme se snažili vymotat dřív než před polednem. Marek s Pepou skvěle zahladili ohniště, všichni zblajzli vlčí mor (postupně se zdá, že této variantě snídaní lidí přicházejí na chuť, neboť spotřeba vloček stoupá) a okolo 10 h jsme se vybatolili.

Sobotní trasa byla naštěstí jen krátká, pro jistotu jsme se ale rozdělili na starší, kteří se šli poohlédnout po novém tábořišti, a mladší, kteří pod vedením Boba a Zbyňka šli rovnou.

Tábořiště jsme našli, a to nádherné, v zákrutu bujného, hluboko zaříznutého potoka, ze severu chráněné zalesněným svahem, z jihu stíněné stromy rostoucími kolem řeky, stranou všech cest, v sousedství krásného svahu, který děti hned odzkoušely na válení sudů. Nyní bude třeba najít majitele a dojednat

s ním podmínky nájmu, aby-chom tu už příští rok mohli uspořádat řádný letní tábor.

Stejnou radost jsem já osobně měla, když jsem pod Lipnicí našla plácek, na kterém jsme chtěli uspořádat sněm, takřka ve stejném stavu, v jakém byl před dvaceti lety - zatopený lom, táborový kruh, lavice ze starých pražců, vlajkový stožár... Když pak dorazily obě skupiny, vyvěsila Pavča slavnostně vlajku Nové země a děti se pustily do vaření lipnické variace potapěčů s brkaší. Dlužno říci, že tuto etudu zvládly všechny na jedničku. Po povinných etudách na téma klíšťata a jejich likvidace pak Pavča spolu s Piffem spustila svůj nevyčerpatelný kolotoč her, hrátek, ptákovin a legráček podle hesla - na rychle se pohybující děti obtížný hmyz nesedá. Bob s Jirkou se vrhli na přípravu sněmovní hranice, při kteréžto činnosti se Milošovi podařilo zlomit topůrko kmenové sekery, a já s Hankou a Zbyňkem jsme šli prostudovat románsko-gotický kostelík v Dolním Městě a pro vodu. Pan starosta touto dobou sice už neřadoval, takže se nám nepodařilo s ním probrat otázku potenciálního tábořiště, ale kostelík naštěstí do našeho příchodu vydržel a na konci Dolního města jsme narazili na dobré lidi, kteří nám dali nejen vodu, nýbrž i dobrou radu, že totiž pumpa u rybníku Váha se dá použít jako zdroj pitné vody na zítřek.

Když jsme se vrátili, vrcholily přípravy na sněm. Pět dětí-zakládajících členů kmene si chystalo pochodně na zapálení sněmovního ohně, náčelnictvo krátce probralo program a děti se pustily do poslední dnešní hry, čarodějnického klání. Bylo zajímavé sledovat, jak Marek s Pepou víjí věneček a jezdí na koštěti - počínali si přitom tak šikovně, jako by celý život nic jiného nedělali. Z vyhodnocování této soutěže pochází i v nadpisu citovaný „měřičský“ výrok „Nula dobrá“, který díky Zbyňkově podání vešel do kmenového žargonu... Po večeři si pak všichni zaskákali přes oheň a děti ještě stihly nachystat i devatero druhů dřev na pálení čarodějnic - bohužel jsme však začínali díky delšímu trvání her tak pozdě, že čarodějnice přišly poněkud zkrátka.

V rámci sněmu si děti zvolily jako svého zástupce v náčelnictvu Sisi, v rámci připomínek zazněla ze strany dětí pochvala pro tandem Piff a Paff a jejich nápadité hry a námitka proti přesunům v plné polní, která však tváří v tvář náročným cílům neobstála. Poté náčelník vyslovil poděkování Bobovi a spol. za technické zajištění sněmu a podal zprávu o nalezeném potenciálním tábořišti. Po ukončení sněmu Tadeáš přiložil na oheň figurku z borového roští symbolizující zlé síly a děti svá borová košťata vyrobená v rámci čarodějnického klání, která posloužila jako symbol špatných vlastností, kterých se chceme zbavit. Sněm skončil po jedenácté hodině, děti se rozešly spát (stan měli postavený už jen Dymáček, Piff s Hankou a Miloš) a dospělí ještě chvíli hráli a plkali.

Ráno nás vzbudilo sluníčko, které také dohlédlo na řádný úklid tábořiště (děti nás překvapily, neboť se na plac a na snídaní dostavily řádně sbalené, i když některé nepříliš učenané). Naším typicky zdoluhavým způsobem jsme se vystrachali až po desáté, u Váhy jsme doplnili zásoby pitné vody a po krátkém průzkumu Lipnice jsme zabrali půlku jediného autobusu, který dnes jel z Lipnice do Havlíčkova Brodu. V Brodu jsme pak vynalezli osobák, který měl být v Brně o hodinu dříve, než jsme původně plánovali, takže jsme v 16:15 ve zdraví dorazili do Brna, kde jsme se na nádraží rozloučili závěrečným kruhem nejen s výpravou, ale i s Milošem, příliš velkým na dítě a příliš málo ochotným se aktivně a iniciativně podílet na činnostech kmene a podřídit se jeho pravidlům. Se vším se musí jednou začít... D.

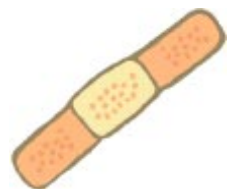

KMENOVÝ SLOVNÍK I. - "VLČÍ MOR"

Co se týče tohoto pojmu, platí více než kde jinde přísloví "kdo se cítí, ten se vtípi" - protože tento výraz opravdu není a nikdy nebyl namířen proti nikomu. Přišel s ním Piff ještě v dobách, kdy jsme jezdili s Vlky, a to na "čarodějnice" na přelomu dubna a května. O co jde? Jde o potravinu, nad kterou masožravci opravdu utřou ústa: o tzv. **jemné ovesné vločky** (prodává se značka Emco, v Intersparu dostanete levnější, ale stejně dobré vločky jiné značky, Brügggen, v některých pekařstvích dostanete za přibližně stejnou cenu Jemné ovesné vločky s klíčky od výrobce Mornflaek Oats Limited z Anglie - jeden půlkilový sáček obsahuje 8 člověkosnídaní a stojí cca 18 Kč). Stačí na vločky nalít studené či teplé mléko, jogurt, pudink či jiné dobroty - a snídaně je hotová. Vločky jsou zdrojem spousty různých minerálů a vitamínů a jsou lehké, ale zasytí - a neucpou. Na cesty je bereme spolu **se sušeným mlékem**, smícháme vločky s mlékem buď předem doma nebo na místě v kotlíku, naložíme strážníkům několik (obvykle 5 - 6 vrchovatých) lžic vzniklé směsi. Každý si pak vločky zalije vodou a dochutí sám - cukrem, ale raději hrozinkami, rozemletými ořechy, dýňovými a slunečnicovými semeny, sezamem, kandovaným nebo radši sušeným ovocem, pšeničnými klíčky, kousky čokolády, na drobno pokrájeným čerstvým ovocem (zvláště dobře se hodí jablko - 1 ks na 4 lidi, hruška, banán, pomeranč, mandarinka...) nebo kompotovaným ovocem. Cukr obsažený v ovoci obvykle stačí na doslazení.

Jedinou nám známou nevýhodou "vlčího moru" je skutečnost, že je to sypké a rádo to emigruje z komerčních papírových obalů i z cestovních igelitů. Proto se vyplatí se vločkami zabývat předem, smíchat je se sušeným mlékem a na cestu je vézt nasypané třeba v plastové láhvi, která dostatečně vzdoruje nástrahám ostatního obsahu batohu. Po vyprázdnění lze láhev použít na vodu nebo - padá-li příslušný soumar pod tíhu svého nákladu - vyhodit. Podobně lze vozit i "dochucovadlo" - předem namíchané a na cestu nastěhované do malé láhve. Čerstvé ovoce tímto způsobem samozřejmě cestovat nebude... Kolik dochucovadla? Na jednu snídani stačí 1 - 2 vrchovaté lžice rozinkové směsi, podle toho, zda se do misky ještě má vejít čerstvé ovoce či nikoliv.

Počet snídaní typu "vlčí mor" se spočítá snadno - na první snídani si děti vozí nějaké buchty a všechny další snídane až do okamžiku návratu bývají vločkové. Jednou za čtrnáct dní to děti přežijou, ale nedivte se, budou-li chtít "vlčí mor" i doma - přicházejí tomuto u nás nezvyklému jídlu na chuť. D.

PUCHÝŘE

Nejčastějším problémem jsou puchýře na chodidlech. Vytvářejí se především přímým třením boty o pokožku. Puchýřům lze předejít použitím dobře přiléhajících, nejlépe bavlněných ponožek (*bez štipování a švů, které mohou tvorbu puchýřů naopak podpořit*). Bota se pak tře o ponožku, nikoliv o nohu. Funkce ponožek je zde tedy velice důležitá. Silonové ani krepilonové ponožky nejsou vhodné, rovněž ne silné vlněné ponožky na holé noze. Ponožky musí větrat a sát pot, aby nedošlo k zapaření nohou. (*K tomuto účelu se nejlépe hodí ponožky z moderních materiálů jako je Klimatex apod.*)

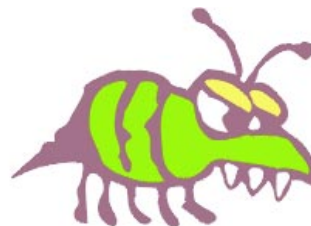
Osobám náchylným k tvorbě puchýřů se doporučuje před túrou potřínit chodidla jelením lojem. Předpokládáme-li, že by nás někde mohly boty dřít, přelepíme toto místo preventivně Spofaplastí (*dřív, než začneme natírat jelením lojem!*). Puchýřům vznikajícím ze zapaření nohou je možno předcházet vzdušnější obuví, tenčími ponožkami a záspem nohou proti pocení.

Při sebemenším pocitu tlaci nebo dření je nutno ihned toto místo zalepit Spofaplastí (*nejlépe bez polštářku*), aby se zabránilo vzniku puchýře. Dojde-li k vzniku puchýře a k jeho stržení, je nutno jej šetrně dezinfikovat, pokrýt vrstvou masti a zalepit Spofaplastí nebo převázat obvazem. Nestržen čerstvé puchýře je vhodné pokrýt mastí, která vytvoří měkkou izolační vrstvu a přiložit obinadlo nebo obvaz. Jen v nejnutejších případech se po návratu, samozřejmě po předchozím omytí a dezinfekci, puchýř opatrně propíchne jehlou, čerstvě opálenou v plameni, a nechá se vytéci tekutina. Po tomto ošetření se rána chrání proti vniknutí infekce jako u oděrek. Puchýře, v jejichž tekutině je již krev, zásadně nedoporučujeme propichovat. Pouze se jako jiné ošetří a nechají pokud možno v klidu zaschnout. Při vícedenních akcích bychom měli mít s sebou rezervní lehkou obuv, ve které bychom mohli po vytvoření puchýřů absolvovat další den.

(článek z www.ekamarad.cz, kurzívou poznámky redakce)

KLÍŠŤATA

Klíště nejsnáze získáme při prodírání hustým křovinatým porostem nebo ležíce v trávě na pasece. S dobou přísátí klíšťete se zvyšuje i pravděpodobnost přenosu některé z infekcí. S odstraněním rozhodně nečekáme „až se trochu napije“, jak mi nedávno sdělil jeden pacient. Pak prý odpadne téměř samo. Před vytažením nepotíráme klíšťe sádlem ani petrolejem, ale desinfekčním roztokem, nejlépe vodou tinkturou. Vatový tampon dostatečně smočený v tomto roztoku přiložíme na klíšťe. Místo vpichu se tak desinfikuje a klíšťe přidusí. Pinzetou uchopíme parazita co nejtěsněji za kusadly a pozvolným tahem ci kývavými pohyby odstraníme. Netočíme po směru ani proti směru hodinových ručiček, neškrubeme. Po odstranění klíšťete místo opět desinfikujeme jodisolem. Ideální zneškodnění parazita by se mělo dít utopením v desinfekci a spláchnutím. Varuji před drcením hmyzu mezi prsty. Vtření jeho částí do drobných ranek na kůži může znamenat vznik onemocnění stejně jako při zakousnutí a sání. Při manipulaci s klíšťetem nedoporučuji ostatně vůbec dotýkat se ho prsty. Kvalitní pinzeta by neměla chybět v žádné domácí lékárnice.

Tou nejlepší prevencí proti klíšťové meningoencefalitidě, jedinou opravdu účinnou a spolehlivou, je očkování. Nejlépe je začít s cyklem očkování v zimních měsících roku. Existuje však i zrychlená varianta, která je možná prakticky kdykoliv. Půjde draž o jednu dávku vakcín v očkovacím schématu navíc, imunity je dosaženo po druhé očkovací dávce, tedy asi po čtrnácti dnech až třech týdnech od zahájení zrychlené varianty. Očkuje obvodní lékař, vakcínu však většina zdravotních pojišťoven nehradí (u některých se hradí první dávka), a je tedy nutno počítat s určitou finanční zátěží. Jde o částku do čtyř stovek na jednu dávku. Přeočkování v doporučených intervalech jsou nutná pro dosažení trvalé odolnosti proti infekci.

Proti lymfské borelióze zatím vakcínu nemáme, ale včas rozpoznaná je velmi dobře léčitelná antibiotiky. Pokud je místo zakousnutí parazita odhaleno pozdě, třeba je-li na zádech, mohou se dostavit nervové problémy a nemoc už je obtížně léčitelná. Často dochází k ochrnutí, ponejvíc lícního nervu, nebo k srdeční arytmií. Není výjimkou, že pacient skončí s kardiostimulátorem. Pozor! Kromě klíšťat je možným přenašečem i jiný bodavý hmyz - komáři, muchničky atd. Doporučuji nepodceňovat žádnou změnu zdravotního stavu po přísátí klíšťete. Zarudnutí v okolí vpichu, někdy s výsevem dalších zarudlých skvrn na kůži, zvětšení uzlin, bolesti kloubů, ale i horečky, bolesti hlavy a jiné „chřipkové“ příznaky, mohou signalizovat vznik závažného onemocnění, někdy i s trvalými následky. Stejně jako v případě přetržení klíšťete při jeho odstraňování, kdy je třeba provést excizi, vyříznutí bodavého ústrojí z kůže, je návštěva lékaře více než na místě. MUDr. Petr Doktor, www.ekamarad.cz

Pozn. redakce: Vzhledem k tomu, že každý radí něco jiného, musíme si taky přisádit. V praxi se nám na eliminaci klíšťat osvědčila mast zvaná Biobalzáms s obsahem propolisu (mj. výborně hojící záděrky a ruce zničené prací na zahradě). Klíšťe do několika málo hodin po zakousnutí se opatří kapkou této masti, nechá se asi 20 minut, aby si užilo, a pak se jemným hlazením do kruhu proti směru hodinových ručiček doslova vyhladí - pustí se bez použití jakéhokoliv násilí, neb jest udušené (hlazení v kruhu proti směru hodinových ručiček je pro klíšťe nefyziologickým směrem, klíšťe se rychleji pustí). V tomto stavu je nejhodnější klíšťe spálit. Zkušenosti s pinzetami jsou vesměs špatné - takřka vždy se podaří klíšťe rozmáčknot.

Podstatnou otázkou je prevence. Vedle očkování proti encefalitidě se doporučují na výpravy bez ohledu na počasí dlouhé kalhoty (nejlépe dole na vázačku, přetažené přes boty), tričko zastrčené do kalhot a dlouhé rukávy. Další kapitolou hodnou výzkumu jsou repelenty. Rozhodně je však pro výpravě nutné děti naložit doma do vany a připomenout jim, že se mají prohlédnout a upozornit zejména na svědění na těch místech těla, kam si nevidí. Pravděpodobnost přenosu boreliózy je totiž nezanedbatelně vysoká až několik hodin po přísátí klíšťete. (Lepší ilustrační obrázek jsme neměli, klíšťe samozřejmě vypadá poněkud jinak...).

vyBAVENÍ II. Oblečení

Pohodlné, mnohvrstvé, nezníčitelné s dostatečným množstvím kapes a nenápadných barev. Pro naše potřeby doporučuji používat materiály, které aspoň trochu odolávají ohni. V tomto ohledu většinou nebývají problémy a zvlášť v létě celkem dobře vyhovuje běžné sportovní oblečení.

Spacák a izolační podložka

Zcela jednoznačně se přimlouvám za spacák naplněný dutým vláknem. Peří sice hřeje nádherně, ale svoje vlastnosti si udrží leda v suchých mrazech. Jindy vlhne. Co se týče tvaru spacáku, tak se přimlouvám za mumii. Zvlášť pro podzimní, zimní a brzké jarní táboření považuju téměř za nezbytnost vnitřní límec. Velice často totiž není ve spacáku zima proto, že by špatně izoloval, ale proto, že do něj táhne.

Pro naše potřeby stačí spacák s udávaným komfortem do 0 °C a extrémem do -5 °C. Časem se omačká a ošoupe, takže se jeho izolační schopnosti zhorší, ale i tak by měl stačit. Nemá cenu hnát se za teplejšími spacáky (do víc než -10 °C). Roste nejen jejich cena, ale i hmotnost a objem a majitel si výrazně nepomůže. V létě je v nich vedro a v zimě mají tendenci víc vlhnout, protože voda, kterou člověk přes noc odpaří, neprojde skrz izolační vrstvy ve formě páry ven, ale z kondenzuje ještě ve vrstvě a ta pak své izolační schopnosti stejně ztratí. Můžu potvrdit nedávným pozorováním na spacáku, ve kterém spal někdo jiný. Zkrátka a dobře v mraze (nejen) se spacák musí prohřát, aby nevlhnul. I u sebelepšího spacáku je tak jako tak nutné počítat s tím, že jeho izolační vlastnosti jsou v místech, kde se stlačuje a napíná, horší (pod rameny, pánví a kolena a přes záda). Víc jsem o tom psal v Twisteru 1/2001.

Poměrně slušný spacák vyhovující našim potřebám je možno sehnat nejen ve sportovních speciálkách, ale občas zcela nečekaně i v hypermarketech. Cena se pohybuje v obou případech přibližně mezi 1.000,- a 1.500,- Kč.

Izolační podložka musí chránit nejen proti prochladnutí od země, ale i proti vlhkosti. Proti vlhkosti ochrání igelit. Pro jednoho člověka a jeho batoh stačí plachta o rozměrech zhruba 2 až 2,5 x 1 m². Běžně se používá buď rozfíznutý zahrádkářský "tunel" nebo zdravotnické igelitové plachty nebo průsvitnou ubrusovinu (ty tolik nekloužou). Mikroten je sice krásně lehký, ale nepříjemně šustí a mává někdy tendenci se trhat. Tepelnou izolaci zajistí podložka z pěnové hmoty. Od jara do podzimu běžně stačí alumatka, jejíž podstatnou výhodou jsou malé rozměry. V zimě bez karimatky ani ránu i přesto, že je neskladná.

Igelit je možno dostat v domácí dílně, příp. ve zdravotnických potřebách, karimatky a alumatky jsou v dnešní době k dostání prakticky všude (sportovní prodejny, hypermarkety). Jistou dobu se používal Mirelon, který se dal koupit ve stavebninách na metry, v současné době jsou ceny zhruba vyrovnané. Navíc karimatka tolik neklouže. Kutilové si mohou karimat koupit na metry v některých sportovních speciálkách (momentálně, pokud vím, Elias sport).

Ještě jedna drobná prosba. Když budete kupovat karimatku, přenechte, prosím, různé růžovoučké, žluté a jiné pestré barvy někomu jinému a dívejte se spíš po tmavě zelené, šedé, hnědé atd. Nejezdíme do přírody zářit. Když člověk není zrovna trosečník na moři nebo se nechystá ztratit v zimě v horách, je lepší splynout s okolím. A jestliže už vlastníte karimatku zářivé barvy, obětujte na ni kousek padákového hedvábí nebo tenkého plátna a ušijte jí sáček. Našijete-li na něj navíc dutinky pro popruhy, nebude mít karimatka při náročnějších pohybových kracích sklon opouštět batoh.

Nádobí a nůž

Jednoznačně počítejte s tím, že se vaše nádobí dříve či později osobně setká s ohněm. Bohatě stačí třídílný ešus a plastový hrníček. Na většinu akcí dokonce není nutno vozit s sebou ani oba díly ešusu. Při vaření venku je velmi výhodné mít možnost alespoň jednu nádobu přikrýt pokličkou. Sníží se tím dost podstatně tepelné ztráty. V poslední době se na trhu ve větší míře objevuje i nerezové nádobí. S jistými výhradami mohu jen doporučit. Jeho nezanedbatelnou výhodou je to, že bývá o nějaké to deko lehčí než klasické hliníkové. Snáz se udržuje a proti nerez v kuchyni zatím zdravotníci, na rozdíl od hliníku, nemají výraznější námitky. Menší tepelná vodivost a jiné vlastnosti při přestupu tepla se při našem použití nejspíš neprojeví. Dost podstatnou nevýhodou je především poměrně vysoká cena a skutečnost, že mnohé z prodávaných sad mívají malý objem nádob a velmi často pro naše účely ne příliš vhodnou konstrukci držátek. Počítají zkrátka spíš s použitím na plynových a benzínových vařičích. Chce to trpělivě vybírat.

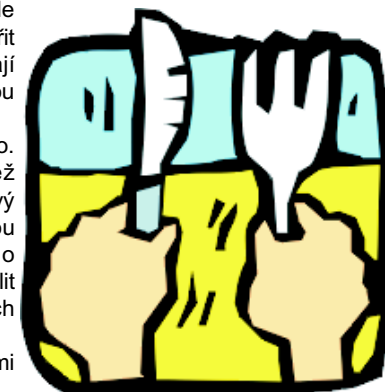
Toto nádobí je k dostání prakticky všude od sportovních speciálek po hypermarkety v cenách od cca 200,- Kč za hliníkový ešus po 400,- a více za nerezové sady. Nezbyvá než se dívat a někdy i narazit na levný zázrak. Něco se dá nahradit cenově velice dostupnými nerez miskami (20,- až 50,- Kč za kus), u nich je ale nutno počítat s tím, že se v nich nedá pořádně vařit (není je za co chytit a nedají se přiklopit), mívají tendenci pálit do rukou a na nerovném podkladu jsou nestabilní.

Lžiči si nakonec každý upraví a vytvaruje dle svého. Myslím, že není nutno s sebou tahat víc než patnáctidekový „bagr“ z průmyslového zlata (i takový případ znám). Kromě velké lžičice přibalte i malou plastovou lžičku, která se dostane třeba do jogurtového kelímku a někdy nebývá od věci přibalit i vidličku (neocenitelná při konzumaci instantních nudlí).

V podstatě se na našich akcích setkáte se třemi sestavami nádobí:

1. *minimální sestava* zahrnuje jen 1 misku (stačí i plastovou), 1 plastový hrníček a lžiči. Na takové akci se bude zřejmě vařit výhradně hromadně v kotlíku nebo v jiných velkoobjemových nádobách. Hrníček se hodí nejen na pití, ale i jako naběračka.
2. *základní sestava* zahrnuje 2 misky (z toho aspoň jednu kovovou), 1 kovovou pokličku, 1 plastový hrníček, lžiči a vidličku. Na takové výpravě hrozí možnost vaření na ohni po malých skupinkách. V takovém případě je třeba 1 nádobu na hlavní jídlo, 1 nádobu na přílohu a 1 nádobu na čaj. Druhá miska pak slouží na to, aby nebylo třeba jíst z jedné misky, čemuž se snažíme podle možností vždy vyhnout. Sejde se i kus čisté látky - poslouží jako chňapka i utěrka.
3. *rozšířená sestava* zahrnuje 3 misky (z toho aspoň dvě kovové), 1 kovovou pokličku, 1 plastový hrníček, lžiči, vidličku a kus látky. Protože kovové misky jsou těžké, snažíme se této sestavě vyhnout.

Nůž je na práci a ne na ozdobu. Záleží na osobním vkusu každého, jestli sáhne po zavírací nebo po noži s pevnou čepelí. Každopádně by to měl být nůž kvalitní, protože různé zlomené a přivřeně žabikuchy už měly na svědomí dost úrazů. Čepel by měla být dlouhá mezi 8 a 15 cm. S kratší čepelí se spousta věcí nedá udělat, nůž zvící menší mačety je zbytečně těžký, neohrabaný a vcelku i nebezpečný. Zavírací nůž se nesmí viklat a určitě musí mít

POJISTKU (proti nechtěnému zaklapnutí čepeli zpět, čemuž obvykle stojí v cestě několik prstů). Čepel pevného nože by měla procházet celou délkou střenky. Když tomu tak není, mají střenky tendenci se lámat. Zoubkované ostří je mimo speciálního použití dost nebezpečný nesmysl (to už je lepší pilka na loveckém zavíraku), oboustranně broušená špička se občas hodí, ale pro toho, kdo na ni není zvyklý, může být nebezpečná. Každopádně nůž s pevnou čepelí musí mít pochvu, do které se dá upnout tak, aby nevypadával. Piff

RÉBUSY A ŠIFRY IV.

Nevěštlavu Vás minule dost potrápil svými šiframi a nebylo dost času, abychom je probrali na schůzce či na výpravě. Tak to teď doženeme.

Synonyma

Už když jsme probírali náhradu určitých slabik znaky, použili jsme stejný princip - nahradili jsme znak slovem stejného významu. Najdete-li např. rébus (AHOJ-NAZ), jde o tzv. synonymickou záměnu. Najdeme si slova stejného významu jako AHOJ - a v tomto případě ještě navíc víme, že hledané slovo musí obsahovat písmena NAZ, protože je z hledaného slova musíme vyškrtnout, abychom získali výsledek. Bez problému přijdete jistě na řešení - DAR. Stejně tak bez potíží zvládnete rébus (VÝLEVKA)@ - stačí najít jiný výraz pro "výlevku" a "přečíst" zbytek - O ve C - a máme DŘEZOVEC, stromeček žárlivě hlídaný redakčním skřítkem Nevěštlavu na našem kuchyňském parapetu (když jsem všechny tři dřezovce včetně araukárií přesazovala do samozavlažovacího truhlíku na dvůr, udělal Nevěštlavu scénu jak ve filmu...).

Obtížnějším příkladem bylo poslední slovo Nevěštlavovy šifry v posledním Twisteru: + ^ - kde se znak + dá přečíst jako ANO a synonymickou záměnou je třeba dojít ke staročeskému slovu BA, které je částečným synonymem. Dál už to bylo snadné: BA na N je banán. Z příkladu je zřejmé, že občas nám dá hledání vhodného synonyma docela zabrat. Princip synonymické záměny se vztahuje v podstatě i na částečná synonyma - tedy slova nadřazená. Jako příklad poslouží srdíčko v závěru článku o !TMOU - má Vás dovést ke slovu "CIT", což je nadřazený pojem slova LÁSKA, které srdíčko za normálních okolností symbolizuje.

Indukce

Až potud to bylo celkem snadné. Teď se dostaneme k induktivním záměnám, kde už je opravdu zapotřebí fantazie. Induktivní záměna od nás vyžaduje, abychom použili slovo, které nám slovo v rébusu připomene. Těžký příklad, pro Vás asi takřka neřešitelný, opět najdete v Nevěštlavově rébusu: (TITO)K ^ . Když se ale zeptáte mámy nebo táty, co jim připomene slovo TITO, většina automaticky vysloví celé jméno jugoslávského státníka - Josip BROS Tito. Víte-li, že hledáte druh ovoce, jste doma - hledané slovo je BROSKEV - obrácené Ve je třeba přečíst jako EV. Často se induktivní záměna používá ve specifickém typu šifer, kde se slova zaměňují slovy, která se s nimi rýmují. Klasickým příkladem je londýnské nářečí cockney, vytvářené se záměrem, aby bylo pro mimostojící nesrozumitelné: třeba pro slovo "stairs" (vyslov stérz - schody) se vytvořil rým "apples and pears" (vyslov eplz end pérz - jablka a hrušky) a z tohoto rýmu se místo původního slova "stairs" začalo používat jen první slovo "apples". Hruža, že? Ale i inspirace pro tvůrce rébusů...

A protože Vás Nevěštlavu v žádném případě ničeho neušetří, napsal Vám jako výživné cvičení na induktivní rébusy šestiverší o sobě samotném a každé slovo kromě slov napsaných

tučně nahradil rýmem. Tučně psaná část slova jsou ta písmena, která jsou stejná v hledaném slově. Pro jistotu jsem na něj dohlížela, aby se rýmující se písmena shodovala s řešením i z hlediska diakritiky (s výjimkou tvrdých a měkkých "y" a "i") - tj. čárek a háčků, aby seděl vždy počet a délka slabik a aby jednomu slovu vždy odpovídalo jedno slovo.

Dva tipy pro zoufající řešitele:

1. klíčem je úvodník z minulého Twisteru
  2. nezapomínejte, že třeba na slovo "ucho" se rýmuje i slovo delší, třeba slovo "mucho".
- Jak na to? Rozepište si šestiverší do jednoho dlouhého řádku a pod každé zašifrované slovo pište nad sebou všechny rýmy, které Vás napadnou. Pak už se jen pokuste ze sloupečků přečíst výsledek.

Chcete snazší příklad na začátek?

Když	ten	ve káci	v pálce	rak	máci,	tvou	leckdy	výkřikem	zmítání...
	len	ke ztráci	válce	tak	láci	jdou	hvězdy	příslibem	vítání
	jen	ze	dálce	jak	žáci	svou			svítání
	jmen	se		prak	ptáci	tmou			
	den					jsou			

Poznáváte - první sloku Svítání?

Tak tedy Nevěštlavova poezie - budiž Vám šestou indicí naší pevnosti Boyard:

Bod vlavou legítka

rozrytý ročním zadem

marám ve o domky

snem, mocí, trýzní, sadem.

Za řece toulavé

dám, vale bezy mými

přáním se led duchem

a lidmi mátovmými.

Kaž nudou větší, uklidí,

co s noho a proč smáčí,

bude nich čase o már víc

- plení do noc, vale mračí.

FÍGLE A GRIFY II. - POLARIZAČNÍ LAMPA

Už v 2. čísle letošního Twisteru jsem psala o tom, jak za mnou přišla Skiska s popraskanými konečky prstů a jak se vyléčila pomocí polarizační lampy (správný název: přístroj na světelnou terapii Bio-V). Co je to polarizační lampa? Název je vlastně nepřesný - je to lampa vyzařující polarizované světlo, tj. tu část slunečního světla, která má léčivé účinky - urychluje hojení ran a likviduje plísně, kvasinky a bakterie, čímž brání hnisání. Helena si třikrát polarizační lampou posvítila na bradavici na noze - a bradavice po anglicku zmizela. Polarizační lampou léčíme opar na rtech a nedávno jsem se díky ní vyhnula léčbě antibiotiky, když se mi zanítila rozškrábnutá rána na noze. Náš děda s její pomocí zlikvidoval bércové vředy. Skvělým pomocníkem je lampa v období chřipek - stačí ozářit bolavý krk a chrapt a bolest znatelně ustupují. Stejně tak působí na ucpaný nos. Neocenitelná je určitě i pro lidi trpící akne, uklidňuje ekzémy atd. Přitom pole působnosti bude určitě větší - zatím lampu zkoušíme jen na relativně zdravé rodině. A co víc - světlo funguje zaručeně bez vedlejších účinků.

Bohužel, jako všechny použitelné věci, je i tato lampa poněkud drahá. Její cena se pohybuje okolo 18.000 Kč. Když si však spočítáte, že byste místo každého dvouminutového ozařování vydali 1,- Kč za léky (např. tabletky Strepsils stojí víc a zdaleka nemá tak výrazné účinky - o běhání do lékárny ani nemluvě), ušetří Vám lampa během životnosti své žárovky (2000 h) 60.000 Kč - a to už se vyplatí. Navíc je to český výrobek, prodává ji A. T. Marketing, Nové sady 30, 602 00 Brno, tel. 43235541. V rámci kmene však není problém si ji vzájemně půjčit, zejména půjdeli o tak urgentní a jinak těžko řešitelné situace jako byly Skisčiny bolavé tlapy. D.

... DOTKNI SE NEBE, DOTKNI SE SEBE ...

Nebojte se, nezačal jsem básnit, jen jsem si jako nadpis vypůjčil motto Lanového centra v Olomouci. Byl jsem se tam den po Setonově závodě na odpoledne podívat se zájezdem, který pořádalo CVČ Lužánky, a můžu říct, že ty tři hodiny, které jsme tam strávili, byly akorát na nalákání k další návštěvě a docela stály za to. Vyzkoušeli jsme si nejen různé „čuňačinky“, na které člověk může narazit v rámci všelijakých „opičáren“ a finských stezek, ale naučili jsme se pár základních věcí týkajících se jištění a hlavně jsme si zkusili, jaké to je, pohybovat se na různých se houpajících lanech zhruba ve výšce dvouposchoďového domu, a věřit, že ten, kdo vás jistí, to nebude flákat, nebo naopak držet v ruce lano, na jehož konci je někdo, kdo může každou chvíli buď sice bezpečně, ale nepříjemně spadnout nebo se naopak při dobrém jištění elegantně snést k zemi jako brouček.

Výjezd do Olomouce a program v Lanovém centru z větší části placený z kmenové kasy plánujeme v polovině června jako odměnu pro ty, kteří se s námi po celý rok nebo po dobu svého členství pravidelně účastnili našich ne vždy jednoduchých akcí. Je možné, že s námi pojedou i hosté z řad dospělých. Ti si ovšem budou veškeré náklady hradit sami. Piff

PROGRAM

12. 5. - **výzkumná výprava po řece** - s sebou: 50 Kč.

13. 5. - **Svitava na raftech** - prémiová akce, zatím ještě nejistá, protože finanční náročnost přesahuje naše možnosti. Jednáme o možnosti vypůjčit si potřebné věci jinde. S sebou: helma (aspoň cyklistická), 80,- Kč, boty do mokra, boty do sucha, náhradní oblečení, jídlo, pití.

1. - 3. 6. - **setkání tábornických oddílů u Valašského Meziříčí** - s sebou: 100,- Kč.

9. 6. 17:00 vysokoškolský klub Krmítka - **strategická hra pro dospělé** na bázi společenské hry Železnice - zvání jsou rodiče, příznivci a přátelé kmene.

16. 6. - **Ianocentrum Olomouc** - prémiová akce pro ty, kdo v posledních dvou sextálech (březen - červen 2001) poctivě chodili na všechny akce. S sebou: 50,- Kč.

30. 6. - 8. 7. - **ligový tábor v Křídě u Tábora** - odjezd v sobotu 30. 6. ráno (upřesníme na základě nového jízdního řádu), stacionární tábor s alespoň dvěma dvoudenními puťáky po jižních Čechách. Návrat: 8. 7. odpoledne. Vybavení: jako na puťák. Cena: cca 1000 Kč.

18. - 26. 8. - **puťák po Bílých Karpatech** - odjezd v sobotu 18. 8. ráno, návrat v neděli 26. 8. odpoledne, vybavení: jako na puťák, cena: cca 1000 Kč.

4. 9. - **první schůzka dalšího roku činnosti**

15. 9. - **rozloučení s létem** - jednodenka.

27. - 30. 9. - **výprava za vláčky** do Sázavy u Žďáru se spřátelenými skupinami, které tímto srdečně zveme. Společná brigáda kolem trati v pátek, v sobotu jízda jen pro nás vypravenou úzkokolejkou, jednotlivé oddíly by mohly připravit jednotlivé programové bloky - konkretizace nákladů i programu začátkem září. Zájemce prosíme, aby co nejdříve kontaktovali vedoucího akce, Vlastu Piffa Hanuše na tel. 48221394 nebo mailu vh.piff@atlas.cz.

